

STORTINGET

Representantforslag 27 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Karin Andersen, Solfrid Lerbrekk
og Freddy André Øvstegård

Dokument 8:27 S (2018–2019)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Petter Eide, Karin Andersen, Solfrid Lerbrekk og
Freddy André Øvstegård om å sikre landsdekkende
tiltak mot hatkriminalitet**

Til Stortinget

Bakgrunn

Innledning

Det er en helt vanlig lørdag formiddag på Tøyen i Oslo. Midt på lyse dagen. En kvinne i hijab er på vei hjem fra butikken i sitt kjære og til nå trygge nabolag. Ut av det blå hører hun en dame rope «jævla negerhore». Det er starten på en episode hun aldri kommer til å glemme. Rett etterpå går damen regelrett til angrep på henne.

En annen lørdag kveld i Oslo sentrum er en person på vei til kjæresten sin. På veien møter vedkommende to ukjente menn. De er aggressive og spør om hen er «gutt eller jente». Møtet ender på legevakten etter at hen har blitt slått og sparket gjentatte ganger på grunn av kjønnsuttrykket sitt. Det er ikke første gang personen opplever noe sånt. Og selv om hen kom seg til legevakten og fikk anmeldt saken til politiet, betyr ikke det at hen eller de rundt hen er ferdig med hendelsen.

Dette er to historier fra september 2018. Det skjer lignende hendelser ofte. Personer blir hetset, truet og skadet på grunn av hvem de er, eller på grunn av en antagelse om hvem de er. Hatkriminalitet er alvorlig fordi det både skaper frykt hos den som rammes direkte, og også hos alle som tilhører samme minoritetsgruppe.

Begge hendelsene over er hentet fra Oslo og har blitt håndtert som hatkriminalitet av politiet. Hadde hendelsene skjedd et annet sted, er sjansene større for at de fornærmede ikke hadde anmeldt saken til politiet, eller at politiet ikke hadde hatt den nødvendige kompetanse eller ressurser til å håndtere saken.

Flere anmeldelser av hatkriminalitet

I 2017 ble det nasjonalt anmeldt 549 saker om hatkriminalitet, viser tall fra Politidirektoratet.¹ Det er en økning på hele 17,8 pst. fra året før, og økningen er synlig i nesten alle politidistrikt. Det er grunn til å tro at årsakene til at tallet har blitt høyere, er den økte oppmerksomheten rundt denne typen kriminalitet og det faktum at Riksadvokaten uttrykkelig har sagt at disse sakene skal prioriteres.²

Politiet mener likevel det er grunn til å tro at mørketallene fortsatt er betydelige.³ Selv om et tilfelle anmeldes til politiet, er det ikke sikkert at det vil fanges opp som et tilfelle av hatkriminalitet. For å avdekke mørketallene er det avgjørende at de ansatte i hvert politidistrikt har god kunnskap om hvordan de skal oppdage tilfeller av hatkriminalitet og samtidig håndtere disse på en best mulig måte.

Det må derfor være et uttrykt mål å heve kompetansenivået i alle politidistriktene og sikre dedikerte ressurser til å prioritere området. Per i dag fremstår kompetanseheving i distriktene som tilfeldig og frivillig. Eksempelvis har Politidirektoratet finansiert kompetansehevingstiltaket Rosa kompetanse justis, som har vært en del av organisasjonen Fri siden 2011. Hvert år får politi-

1. Politidirektoratet: Hatkriminalitet. Anmeldelser 2017, s. 7.
2. Riksadvokaten: Rundskriv fra Riksadvokaten 1/2018, s. 7.
3. Politidirektoratet: Hatkriminalitet. Anmeldelser 2017, s. 5.

distriktene gjentatte tilbud om kompetanseheving i hatkriminalitet, men svært få takker ja. I 2017 fikk alle politidistriktene tilbud om Rosa kompetanse justis, men kun to av disse tok imot tilbudet og avholdt kurs. Forslagsstillerne ser behovet for at kompetanseheving blir obligatorisk og systematisert for å sikre kompetanseheving i alle distrikt.

Store regionale forskjeller i arbeidet mot hatkriminalitet

37,9 pst. av fjorårets anmeldelser av hatkriminalitet ble registrert i Oslo politidistrikt.¹ Man kan anta at noe av grunnen til det høye tallet i Oslo, er at det er etablert en dedikert gruppe som arbeider med nettopp dette feltet. Oslo politidistrikt anser gruppens bidrag i arbeidet mot hatkriminalitet som betydelig, og ser at dens arbeid er med på å løfte hatkriminalitet som felt nasjonalt.² Det er viktig å huske på at dette er en regional gruppe med begrenset kapasitet. Forslagsstillerne mener denne gruppen i Oslo ikke skal ha nasjonalt ansvar. Det er et åpenbart behov for tilsvarende grupper i øvrige politidistrikt.

Det finnes flere eksempler på at fornærmede selv uttrykkelig har gjort politiet oppmerksom på at de har blitt utsatt for hatkriminalitet, men hvor saken ikke etterforskes som hatkriminalitet. Ofte er det hvor i landet den fornærmede befinner seg, som avgjør om saken blir behandlet som hatkriminalitet eller noe annet. Den store variasjonen mellom politidistriktene skaper stor variasjon i befolkningens tillit til politiet. Mangel på tillit er sterkest hos dem som ikke opplever å bli ivaretatt, og legger seg som et ekstra lag oppå frykten for å bli utsatt for hatkriminalitet. Manglende tiltro til politiet er i seg selv et samfunnsproblem. I mange tilfeller er det også ødeleggende for integreringen, siden mange som er utsatt, har innvandrerbakgrunn.

En dedikert gruppe som jobber mot hatkriminalitet, slik som i Oslo politidistrikt, er derfor en god modell for de øvrige distriktene. Da vil de som arbeider med

1. Politidirektoratet: Hatkriminalitet. Anmeldelser 2017, s. 8.
2. Oslo politidistrikt: Anmeldt hatkriminalitet 2017, s. 2.

det, få en tilstrekkelig fenomenforståelse slik at de også vil gjenkjenne det i andre hendelser.

Om forslagene

Forslagsstillerne mener at når hatkriminalitet er et prioritert område, så må det også prioriteres ressurser til å arbeide med det. Det må være dedikerte fagpersoner som arbeider på en slik måte at de får en fenomenforståelse og har den nødvendige kompetansen om hatkriminalitet.

Forslagsstillerne vil derfor foreslå at det må opprettes slike enheter som det er i Oslo politidistrikt, i flere politidistrikt. For å sørge for at hele landet får tilgang til spesialisert kompetanse bør de politidistriktene som ikke har dedikerte grupper, ha et samarbeid med de politidistriktene som får slike grupper – hvor det er flere etterforskere som sammen med en dedikert jurist skal konsentrere seg om å følge opp sakene, få frem flere saker og drive kompetansearbeid også i resten av politiet. I tillegg må det opprettes en nasjonal enhet for hatkriminalitet som har et koordinerende ansvar for arbeidet med hatkriminalitet i distriktene i tillegg til ansvar for faglig utvikling. Det vil sørge for erfaringsutveksling og sørge for at kompetansen er der.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen om å opprette dedikerte grupper i ulike politidistrikt med oppgave å arbeide mot hatkriminalitet med mål om å dekke hele landet. Hver gruppe skal ha spesialkompetanse på feltet, arbeide systematisk mot hatkriminalitet, sørge for å heve kompetansen om hatkriminalitet blant de ansatte i politiet i sitt distrikt og rapportere om arbeidet som gjøres.
2. Stortinget ber regjeringen om å opprette en nasjonal enhet med koordinerings- og fagansvar for hatkriminalitet.

24. oktober 2018

Petter Eide

Karin Andersen

Solfrid Lerbrekk

Freddy André Øvstegård